

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan sijaishoidon asiakasmaksu

Ahall 28.10.2024 § 342
15456/02.05.00.00/2023

Valmistelija: Sanna Suomi, puh. 040 830 4340,
sanna.suomi(at)pshyvinvointialue.fi, Hanna Jokinen, puh. 044 718
3303, hanna.jokinen(at)pshyvinvointialue.fi,

Laissa omaishoidon tuesta 937/2005 säädetään §4:ssä omaishoitajalle järjestettävästä vapaasta. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta kalenterikuukautta kohti. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta.

Hyvinvointialue ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää laissa tarkoitetun vapaansa kokovuorokautisena tai useampana alle vuorokauden pituisena jaksona. Lain säädäntö ei määritä miten pitkän aikaa omaishoitajan lakisääteisiä vapaita voi kerätä vaan omaishoitaja voi kerätä pidemmän jakson vapaata pidettäväksi kerralla. Pohjois-Savon hyvinvointialueen vahvistetun omaishoidon toimintaohjeen mukaisesti on ohjeistettu, että vapaita voi kerryttää korkeintaan kolmelta kuukaudelta.

Hyvinvointialueen on huolehdittava hoitoa tarvitsevan henkilön hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana. Pohjois-Savon hyvinvointialueella omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää sijaishoitona, perhehoitona, päivätoimintana, lyhytaikaishoitona tai palvelusetelillä. Omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikana järjestettävästä hoidosta voidaan periä hoitomaksu enintään 12,80 €/vrk (vuonna 2024). Laskutus poikkeaa muusta sosiaalihuollon asiakasmaksulain mukaisesta laskutuksesta siltä osin, että tunnit lasketaan tunteina ei vuorokausina. Omaishoitajan lakisääteisen vapaapäivän vuorokauden hoitomaksun saa periä 24 tunnista.

Sijaishoitona järjestetystä omaishoitajan vapaasta tehdään sijaishoitajan kanssa toimeksiantosopimus, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta. Tällä hetkellä toimeksiantosopimuksia on 224 vammaispalveluissa ja 236 ikääntyneiden palveluissa. Sijaishoitajalle maksettava palkkio maksetaan Oima-järjestelmästä ja se on perusteena omaishoidettavan vapaan aikaisen asiakasmaksun laskutukseen.

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan osavuorokautisen laskutuksen toteuttaminen vaatii käsin tarkistamisen

palvelutapahtumakohtaisesti. Osavuorokautisten vapaiden tuntikohtaisten kertymien seuranta Oima- järjestelmässä ei ole mahdollista. Laskutuksen haasteellisuuden vuoksi tällä hetkellä asiakkailta on laskutettu niin, että 2 x 12 tuntia muodostaa yhden vuorokauden asiakasmaksun. Lisäksi vuorokauden mittaiset hoitajakset on laskutettu 12,80 €/vrk maksulla. Järjestelmähaasteista johtuen asiakaslaskutusta ei ole voitu täysimääräisesti toteuttaa voimassa olevan asiakasmaksun mukaisesti alle 12 tuntia kestäneiden hoitajaksojen osalta.

Lisäksi asian tarkastelun yhteydessä on tunnistettu, että 44 ikääntyneiden palvelualueen asiakkaalla on voimassa oleva yksilöpäätös vapaan järjestämisestä sijaishoitona niin, että päätöksissä todetaan palvelun maksuttomuus. Nämä yksilöpäätökset tullaan korjaamaan niin, että laskutus toteutuu yhdenvertaisesti jatkossa.

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle seuraavia tarkennuksia koskien asiakasmaksujen perintää sijaishoitona järjestettävän omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisesta hoidosta

1) kokovuorokauden (24 h) kestävästä hoitajaksesta peritään 12,80 €/vrk

2) 12 h, mutta alle kokovuorokauden, kestäviltä hoitajakoilta yhteenlasketaan kaksi 12 h hoitajaksoa, jolloin asiakasmaksua peritään 12,80 €/vrk

3) osavuorokautisista 12 h kestävästä hoitajakoista, joista ei kerry yhteensä 24 h, ei peritä asiakasmaksua eikä kertyneitä tunteja siirretä seuraavan kuukauden laskutukseen

4) osavuorokautisista hoitajakoista, jotka ovat alle 12 h, ei peritä asiakasmaksua

Ennakkovaikutusten arviointi

Toimivallan peruste hallintosääntö 35 §, kohta 8 ja hallintosääntö 96 §

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle seuraavia tarkennuksia koskien asiakasmaksujen perintää sijaishoitona järjestettävän omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisesta hoidosta

1) kokovuorokauden (24 h) kestävästä hoitajaksesta peritään 12,80 €/vrk

2) 12 h, mutta alle kokovuorokauden, kestäviltä hoitajakoilta yhteenlasketaan kaksi 12 h hoitajaksoa, jolloin asiakasmaksua peritään 12,80 €/vrk

3) osavuorokautisista 12 h kestävästä hoitajakoista, joista ei kerry yhteensä 24 h, ei peritä asiakasmaksua eikä kertyneitä tunteja siirretä seuraavan kuukauden laskutukseen

4) osavuorokautisista hoitajakoista, jotka ovat alle 12 h, ei peritä asiakasmaksua

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.